

man med en vis Forhaabning kunde tænke paa en endelig Afgørelse af Spørgsmaalet, i de Tider har der heller ikke været Tale derom; men der har altid været Tale om Tilvejebringelsen af en Fond, som for øvrigt paa forskellig Maade har været foreslaaet, dels for alle Midlers Bedkommende, dels for visse Deles Bedkommende, en Fond som stod i bestemt Sammenhæng med Lønninger for geistlige, saaledes at i hvert Tilfælde den Opgave skulde tilfredsstilles først og fuldt ud, inden der blev Tale om at give Midlerne anden Anvendelse. Og jeg tror rigtignok, at hvis man tænker sig, at denne Sag skal gennemføres i et Tidrum, som vi nu i Øjeblikket kunne have nogen Mening om, bliver det ogsaa nødvendigt, at denne § 1 undergaar en Forandring af den Art. Hvis man ikke vil det, skønner jeg ikke rettere, end at saa vil man virkelig ikke kunne faa nogen Lov ud heraf.

Det andet Hovedpunkt, som den ærede Minister ogsaa omtalte, er det, som omfattes af Paragrafferne 4 og 5 osv., det er selve de egentlige Præstelønninger, derom skal jeg ikke sige noget videre; hvad jeg har derom at sige, falder sammen med, hvad den ærede Minister sagde. Tredje og fjerde Lønningssklasse er i Virkeligheden kun formelt to Lønningssklasser, de ere i Virkeligheden ikke andet end en Lønningssklasse med to Stigninger, det er i Virkeligheden ikke andet, end at de Embeder, som falde ind derunder, maa kaldes Smaaembeder. Hvor mange Embeder der i det hele taget, som jeg tidligere har sagt, omfattes af denne Lov, kan jeg ikke sige bestemt; men jeg kommer ikke Sandheden fjern, naar jeg nævner herved 1000 Embeder, og naar det er Tilfældet, vil det let ses, at saa bliver der i de Lønningssklasser, som omfatte de nogenlunde bedre lønnede Embeder, kun omtrent $\frac{1}{6}$, og Forholdet vil altsaa blive omtrent som 1 til 5 mellem de nogenlunde gode Embeder og Smaaembeder; men det er et Forhold, som, saa vidt jeg skønner, fornuftigvis ikke kan tænkes gennemført. Selve Sæterne skal jeg ikke udtale mig videre om; thi det er noget, som vil være Genstand for nærmere Overvejelse; men det forekommer mig givet, at man i de højere Lønningssklasser i det mindste maa have saa meget, at enhver Præst, som i alle Henseender maa siges at udfylde sin

Plads, maatte kunne opnaa en saadan Lønning, at han nogenlunde kan leve og opdrage Familie efter de Vilkaar, som en Gang maa siges at være Lebefod for den Samfundsklasse, til hvilken han hører.

Et tredje Hovedpunkt, som jeg skal berøre, er det ny, som er sat ind i dette Lovforslag. Det ny, som er sat ind i dette Lovforslag, og som blev omtalt med nogle Ord af den ærede Forslagsstiller (Clausen), er Spørgsmaalet om Anvendelse af Præstjord til Husmandslokker. Fordybe mig i dette Spørgsmaal skal jeg ikke, lige saa lidt som i forskellige andre Ting; men jeg vil aabent udtale, at naaget jeg meget sympatiserer med det ærede Medlem i det Ønske, han havde om, at Tilstrømningen fra Land til By vil blive noget mindre, end den nu er, skønt jeg fuldstændig sympatiserer med, at der i saa Henseende fra privat Side og fra Samfundets Side, hvad enten det nu er fra Kommunens eller fra Statens Side, gøres, hvad der kan gøres, for at stille Arbejderklassen paa Landet under bedre Vilkaar end hidtil, saa tilfsaar jeg ligefrem, at jeg har meget stor Tvivl om, at man i Virkeligheden vil kunne opnaa, hvad der tilsigtes. Og hvad der staar for mig aldeles klart, det er, at det nuværende Tidspunkt i ingen Henseende er gunstigt for et saadant Forslag eller til, om jeg saa maa sige, at bringe paa Markedet en Mængde Fordejsdomme, til hvilke der ingen Købere er. Forholdene ere for Tiden ikke dertil, det vide vi alle, og vidste vi det ikke paa anden Maade, saa vidste vi det af det Forslag, som var til Behandling for dette. Forholdene ere saadanne, at til al Jord — det være Jord, som hører til større Ejendomme, Mellem-ejendomme og Smaaiejendomme — er der for Øjeblikket til nogenlunde rimelig Pris 10 Sælgere for hver Køber, og det er jo da ingen Mening i tvungent at bringe en Del Ejendomme saaledes til absolut Salg, til hvilke der fornuftigvis ingen Køber er. Det kan ikke hjælpe, thi det er ikke nok, at man gerne vil overlade vedkommende Jorden for endog billig Betaling. Det er ogsaa nødvendigt, at der er Folk til Stede, der virkelig finde, at det kan være til nogen Fordel for dem at købe disse Ejendomme og bruge disse Ejendomme. Jeg skal dernæst tilføje, at medens jeg saaledes